

Gemeente bezuinigt fors, waardoor de bibliotheek dreigt te verdwijnen uit Papendrecht.

INVESTEER IN DE BIBLIOTHEEK, JUIST NU

Inwoners die meedoen in de samenleving! Dat is wat de gemeente Papendrecht nastreeft¹. Medewerkers en vrijwilligers zetten zich hier iedere dag voor in, door te zorgen dat iedere Papendrechtster kan lezen, toegang heeft tot informatie, en zich digitaal vaardiger kan maken. Kortom, kan werken aan zijn of haar vaardigheden om mee te doen in de samenleving. Met dit pamflet benadrukken we de grote sociaal-maatschappelijke en financiële gevolgen van het wegbezuinigen van de bibliotheek. En geven we met klem mee, dat de gemeente zo een zeer grote groep van haar inwoners, waaronder kinderen, ouderen en kwetsbaren, hard raakt.

¹ <http://docplayer.nl/107537569-Regionaal-educatief-plan-aanpak-laaggeletterdheid-drechtsteden-in-het-kader-van-de-wet-educatie-en-be-roepsonderwijs-web-taal-werkt.html>

DE BIBLIOTHEEK IN CIJFERS:

VEELGEBRUIKTE VOORZIENING VAN PAPENDRECHT

Met bijna **8.000 leden**, waarvan ruim **4.000 jeugdleden** en gemiddeld bijna **100.000 bezoekers** per jaar maakt een groot deel van de inwoners gebruik van de bibliotheek. Ook tijdens coronacrisis is dat, ondanks alle beperkingen, het geval.

De bibliotheek levert via haar collectie, brede educatieve en culturele programmering en lokale samenwerkingen een belangrijke bijdrage aan **leesbevordering, leesplezier, de bestrijding van laaggeletterdheid en het ontwikkelen van taal- en digivaardigheden.**

Jeugdleden komen op allerlei manieren in aanraking met lezen en taal, wat bijdraagt aan de **preventie** van laaggeletterdheid. En potentieel hoge maatschappelijke kosten helpt voorkomen.

Papendrechtse weten het informele aanbod rondom taal en digitaal van de bibliotheek goed te vinden. Zo gaven de taalvrijwilligers van het Taalpunt in 2020 een uitgebreid persoonlijk advies aan **114 mensen** die hun Nederlands wilden verbeteren. Daarnaast deden er vorig jaar **149 cursisten** mee aan regelmatige één-op-één taalcoaching door één van onze **58 getrainde Papendrechtse taalcoaches**. Voor deelnemers die hun digitale vaardigheden wilden verbeteren, waren er de populaire Klik & Tik bijeenkomsten. Deze hebben we door de beperkende maatregelen helaas maar zes keer kunnen aanbieden, met in totaal **24 bezoeken**. Het wekelijkse digitale inloopspreekuur is vorig jaar **19 keer** doorgegaan, en daarna online voortgezet waar nog **30 adviezen** zijn gegeven.

de Bibliotheek

AanZet

WETTELIJKE OPDRACHT ONUITVOERBAAR

De Bibliotheek AanZet voert haar taak uit op basis van vijf wettelijke kernfuncties: het ter beschikking stellen van informatie, bieden van ontwikkeling en educatie, leesbevordering, ontmoeting en debat, kennismaking met kunst en cultuur.

Laagste bedrag per inwoner in Nederland

Gemiddeld in Nederland wordt deze opdracht nu uitgevoerd op basis van een budget van € 16,50 per inwoner². In gemeente Papendrecht ligt dat bedrag al lager, op € 11,97 per inwoner³, maar wordt met ongeveer € 1,90 per inwoner gecompenseerd door de schaalgrootte van Bibliotheek AanZet⁴.

Samen met 12 gemeenten worden kosten, middelen en kennis gedeeld, zoals collectievorming en inkoop van boeken, leesbevorderingsprogramma's, cursussen en aanbod basisvaardigheden, een virtuele vestiging, automatiseringskosten, etc.

De voorgestelde bezuiniging gaat leiden tot € 5,75 per inwoner⁵. **En is daarmee met afstand het laagste bedrag per inwoner voor bibliotheekwerk in Nederland.**

Het behoeft geen nadere uitleg om duidelijk te maken dat de bibliotheek op basis van dit bedrag niet meer van waarde kan zijn voor de Papendrechtse inwoner of aan haar de wettelijke opdrachten kan voldoen.

² Exploitatiesubsidie minus huisvestingskosten per inwoner. Bron: Koninklijke Bibliotheek, Dashboard Bibliotheekstatistiek Gegevenslevering Wsob 2019 <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/file-download/download/public/1575>

³ Exploitatiesubsidie beschikking 2021 (€ 561.290) -/- begrote huisvestingskosten 2021 (€ 176.200) / 32.164 inwoners

⁴ Bron: Koninklijke Bibliotheek, Dashboard Bibliotheekstatistiek Gegevenslevering Wsob 2019, vergelijking gemiddelde bestuurskosten, personeelskosten, administratie en automatiseringskosten bibliotheek AanZet versus gemiddelde bibliotheek in Nederland

⁵ Exploitatiesubsidie beschikking 2021 (€ 561.290) -/- bezuiniging (€ 200.000) -/- begrote huisvestingskosten 2021 (€ 176.200) / 32.164 inwoners

De gemeente Papendrecht bezuinigt op eigen speerpunten

In het onlangs opgestelde Regioplan aanpak laaggeletterdheid 2021-2024 worden naast regionale ook gemeentelijke speerpunten rondom aanpak laaggeletterdheid gepresenteerd.

In dit Regioplan geeft de gemeente Papendrecht aan dat het investeren in taal op jonge leeftijd en preventie van laaggeletterdheid in het gezin een lokaal speerpunt is. Daarnaast wil de gemeente ook investeren in een sluitende aanpak laaggeletterdheid door op lokaal niveau verbinding te faciliteren tussen formeel en informeel aanbod. (Het Taalpunt Papendrecht in Bibliotheek AanZet is daar dagelijks mee bezig en biedt informeel aanbod in de vorm van taalcoaching en taal oefengroepen.) Door te snijden in de Bibliotheek AanZet bezuinigen zij dus indirect op hun eigen speerpunten uit het Regioplan.

Daarom geven wij u met klem aan: met een bezuiniging van uiteindelijk 36% is het onmogelijk om als bibliotheek onze wettelijke opdracht in Papendrecht te volbrengen. En pleiten wij in de gemeente Papendrecht, die streeft naar inwoners die meedoen in de samenleving⁶ en haar bezuinigingsopdracht ongetwijfeld op gedegen en duurzame wijze wil volbrengen, niet voor minder, maar meer subsidie. Om, in samenwerking met partners in de keten, laaggeletterdheid in Papendrecht terug te dringen. En grote maatschappelijke problemen te helpen voorkomen.

⁶ <http://docplayer.nl/107537569-Regionaal-educatief-plan-aanpak-laaggeletterdheid-drechtsteden-in-het-kader-van-de-wet-educatie-en-beroeps-onderwijs-web-taal-werkt.html>

WAT VINDEN DE INWONERS?

Voor de vele steunbetuigingen en reacties van inwoners zie de online petitie.

“ *Bibliotheek vervult een belangrijke sociale en educatieve functie op diverse terreinen. Liever wat plaatselijke belasting omhoog dan de subsidie aan de bibliotheek minimaliseren.* **”**

RED JOUW BIEB

“ *De Papendrechtse bieb is voor jong en oud onmisbaar. Het is een ontmoetingsplaats en bijna een huiskamer voor veel mensen. Ook is het gebruik van de computers in de bieb ontzettend belangrijk. Waar kun je anders terecht in Papendrecht als je een computer wil gebruiken in een veilige omgeving. Ook zou ik het lenen van E-books en gewone boeken absoluut niet kunnen missen, de samenwerking met de bibliotheken in de omgeving werkt uitstekend, dus waarom iets wat goed werkt veranderen?* **”**

de Bibliotheek

AanZet

REDJOUWBIEB

“ Al van jongs af aan kwam ik altijd boeken lenen bij jullie en nu jaren later ben ik nog altijd welkom. Voor de piepjonge lezers, voor de hardwerkende studenten en voor de senioren die gezellig een kopje koffie komen doen of samen komen breien. Het is niet alleen een bibliotheek, het is niet zomaar een bibliotheek, het is een stukje Papendrecht wat niet weg mag of kan. En niet alleen inwoners van Papendrecht maar ook van de omliggende steden/dorpen zijn er altijd welkom. Ik kan niet wachten tot jullie weer open mogen. Voor mij betekent de Papendrechtse bieb een tweede huis!

”

“ Een onmisbare plaats, niet alleen om boeken te lenen maar ook om Nederlands te leren. Ook de ontmoeting aan de leestafel is belangrijk!

”

“ De bieb is voor mij echt een superfijne plek om allerlei boeken te vinden, ik hou heel erg van lezen, ik verheug me er altijd op om naar de bieb te gaan. Ik mis nu met de coronamaatregelen de bibliotheekbezoekjes zelfs nog meer dan de horeca en de winkels.

”

de Bibliotheek

AanZet

MAATSCHAPPELIJKE WAARDE

Grote sociale, maatschappelijke en economische opgaven

Laaggeletterdheid is een enorm sociaal, maatschappelijk en economisch probleem.

Allereerst liegen de trends die betrekking hebben op kinderen en jongeren⁷ er niet om:

- **Groot risico op laaggeletterdheid.** Steeds meer kinderen lopen het risico om laaggeletterd te worden, omdat ze opgroeien in een taalarme omgeving.
- **Leesvaardigheid jongeren daalt.** Jongeren lezen minder vaak langere teksten en hun leesvaardigheid gaat achteruit. Dat heeft gevolgen voor hun functioneren op school en in de samenleving.
- **Leesplezier jongeren gaat achteruit.** Nederlandse jongeren lezen steeds minder vaak en met steeds minder plezier. Ze lezen weliswaar volop korte tekstjes – berichten op hun smartphone of samenvattende stukjes in schoolboeken – maar besteden minder tijd aan 'diep lezen'. Mede hierdoor gaat hun leesvaardigheid achteruit.
- **Achterstanden groeien.** Door corona lopen kinderen grote achterstanden op die niet alleen door het onderwijs kunnen worden opgelost.

En ook voor volwassenen geldt dat een grote groep mensen hulp nodig heeft bij het ontwikkelen van basisvaardigheden om mee te kunnen doen in de maatschappij. Binnen deze groep is er behoefte aan betrouwbare informatie en een plek waar je je een leven lang kunt blijven ontwikkelen⁸.

⁷ Uit: Oproep tot een ambitieus leesoffensief, Onderwijsraad, 2019; <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2019/06/24/leesadvies>

⁸ https://www.debibliotheek.nl/wp-content/uploads/2020/10/2020-2023_bibliotheekconvenant_vob-kb-spn-ocw-vng-ipo.pdf

Maatschappelijke waarde van de bibliotheek

De bibliotheek voegt zowel voor kinderen en jongeren als volwassenen waarde toe aan de samenleving en dat doen we als volgt:

- **De bibliotheek draagt bij aan de bestrijding van laaggeletterdheid en bevordering van zelfredzaamheid, participatie en sociale cohesie.** Dit levert meer voldoening en eigenwaarde op voor de mensen die het betreft. En heeft positief effect op de positie op de arbeidsmarkt, op armoede en schulden, maatschappelijke participatie en (ervaren) gezondheid. Bovendien voorkomt het bestrijden en voorkomen van achterstanden grotere, ook financiële, problemen in de toekomst.
- **De bibliotheek zorgt dat kinderen en volwassenen zich kunnen ontwikkelen en toegang hebben tot betrouwbare informatie.**

We zorgen ervoor dat er lokaal een sterke infrastructuur voor lees- en leermotivatatie tot stand komt, onder andere in samenwerking met scholen en kinderopvanginstellingen. Door in- en nonformeel aanbod en coaching door vrijwilligers, durven steeds meer volwassenen de stap naar formeel onderwijs te zetten. We bieden een uitgebreide fysieke en digitale collectie en een divers aanbod van fysieke en digitale cursussen, ontmoetingen, debatten et cetera. Zowel op professioneel als op persoonlijk vlak verhogen wij zo de vaardigheden, kennis en het plezier van mensen.

MAATSCHAPPELIJKE **RENDEMENT**

Begin oktober 2020 hebben gemeentes en bibliotheken in het bibliotheekconvenant 2020-2023⁹ opgeschreven onder welke maatschappelijke opgaven ze gezamenlijk de schouders gaan zetten.

1. **Geletterde samenleving** – Bevorderen geletterdheid en leesplezier
2. **Participatie in informatiesamenleving** - Digitale inclusie en digitaal burgerschap
3. **Leven lang ontwikkelen** – basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

De aangekondigde bezuiniging heeft consequenties. Niet alleen op de culturele functie van de bibliotheek, het heeft ook verstrekende gevolgen voor deze drie opgaven. Op geen enkele manier strookt de gewenste bezuiniging met de maatschappelijke opgaven die er liggen. En de kosten op lange termijn die dit met zich mee brengt:

- Uit PwC onderzoek (2018) is gebleken dat laaggeletterdheid de samenleving ongeveer 1 miljard euro per jaar kost¹⁰, EUR 575,- per laaggeletterde inwoner.
- In Papendrecht zijn 1200 laaggeletterden in beeld wat neerkomt op EUR 690.000,- aan maatschappelijke kosten. Een aantal dat dreigt te groeien de komende jaren.
- Het aantal laaggeletterde inwoners in de Drechtsteden is met 14% bovengemiddeld (12% landelijk).¹¹

⁹ https://www.debibliotheeken.nl/wp-content/uploads/2020/10/2020-2023_bibliotheekconvenant_vob-kb-spn-ocw-vng-ipo.pdf

¹⁰ https://refernet.nl/25102016/wp-content/uploads/2019/07/Final.Gemeente-Amsterdam-rendement-taaltrajecten.20150901.STC_.pdf

¹¹ <http://docplayer.nl/107537569-Regionaal-educatief-plan-aanpak-laaggeletterdheid-drechtsteden-in-het-kader-van-de-wet-educatie-en-be->

Hoog sociaal economisch rendement

Lokale cijfers zijn beperkt voorhanden, echter, PwC heeft voor Amsterdam berekend dat taalvaardigheden van deelnemers aan trajecten met **16,9% gestegen zijn**. Per deelnemer levert dit een rendement op van € 7.193. Dit betekent dat iedere geïnvesteerde euro in taaltrajecten gemiddeld € 2,56 oplevert ofwel een sociaal **economisch rendement van ca. 256%**.

Maurice de Greef, leerstoelhouder van de UNESCO leerstoel aan de Vrije Universiteit Brussel en expert op het gebied van laaggeletterdheid, onderstreept: *"Door een structurele voorziening voor de aanpak van laaggeletterdheid zien we dat veel inwoners een betere plek in de samenleving en op de arbeidsmarkt krijgen. 40-60% van de deelnemers krijgt een betere ervaren gezondheid en is actiever in de omgeving. Een derde gaat een baan zoeken of functioneert beter op de arbeidsmarkt. Op de langere termijn zien we dat arbeidsproductiviteit omhoog gaat en kosten van gezondheidszorg dalen."*

De bibliotheek zet naast bestrijding, ook nadrukkelijk in op preventie van laaggeletterdheid, met een breed aanbod voor kinderen en jongeren. Deze inzet draagt bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid en dus het inperken van hiermee samenhangende financiële gevolgen.

Kortom, wij zijn een innovatieve, maatschappelijke organisatie die zich blijft ontwikkelen om met beperkte middelen maximaal van waarde te zijn voor de maatschappij. De inzet van de Bibliotheek AanZet heeft als rendement dat maatschappelijke kosten worden voorkomen (denk aan klachten op het gebied van geestelijke en lichamelijke gezondheid of het hebben van schulden). Ook dragen we eraan bij dat mensen in staat zijn om een grotere economische en/ of maatschappelijke bijdrage te leveren, doordat zij meer vaardigheden hebben kunnen ontwikkelen en meer toegang hebben tot informatie. Tot slot resulteert onze dienstverlening in het vergroten van het welzijn van mensen dankzij het vormen van een grotere eigenwaarde en erkenning van hun talenten door anderen.

